

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5005 ภายใน 5666
โทรศัพท์/โทรสาร 0-2258-0311

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันพุธที่ 6 เดือนธันวาคม พ.ศ.2549 หน้า 7

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ถอดรหัสเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาการพัฒนาสู่ความมั่งคั่งที่ยั่งยืน

โดย สุวิทย์ เมษินทรีย์

ในโลกที่ขัดแย้งในตัวเอง

พวกเราอยู่ในโลกใบเล็กๆ นี้อย่างมีความสุขสงบได้อย่างไร ในเมื่อในแต่ละวัน พวกเราต้องเผชิญกับปัจจัยต่างๆ ที่ไหลบ่าเข้ามาจากหลากหลายมิติ ซึ่งหลายเรื่องหลายประเด็นนั้นจะขัดแย้งกันเอง

ทางด้านเศรษฐกิจ เราต้องเผชิญกับความเชื่อวาทกรรมของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ เรากำลังเผชิญกับแรงกดดันในการเปิดเสรีและการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ในขณะเดียวกัน เรายังมีประเด็นในเรื่องความพร้อมในขีดความสามารถของภาคเอกชน และการสร้างภูมิคุ้มกันในภาคประชาชน

ทางด้านวัฒนธรรม เรากำลังเผชิญกับอิทธิพลและการครอบงำเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากโลกตะวันตก เราพูดถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน เราพูดถึงการใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมในเชิงพาณิชย์ ผ่านการสร้างอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยวัฒนธรรม การสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ตลอดจนการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

ทางด้านสังคม เราพูดถึงชุมชนภิวัตน์ การตื่นตัวของประชาสังคม ความเข้มแข็งของชุมชน การอนุรักษ์วิถีและความเป็นอยู่ของท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในขณะเดียวกัน เรายังเห็นชุมชนต่างๆ เหล่านี้กำลังค่อยๆ ถูกกลืนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกระแสโลกาภิวัตน์

พร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงในพหุมิติดังกล่าว เหตุการณ์ 9/11 และการทุจริตของบริษัท Enron นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์โลก โดย 9/11 นำพาไปสู่วิกฤตของ "Global Threat" ในเรื่องของ

ความมั่นคงและความปลอดภัยของโลก ในขณะที่เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดวิกฤต "Global Trust" ต่อระบบตลาดของทั้งประชาคมโลก

ในขณะนี้ประเทศไทยกำลังผ่านด่านทดสอบอีกครั้งหนึ่ง หลังจากได้ผ่านการทดสอบในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 ในครั้งนี้มีประเด็นที่ท้าทายอยู่หลายประการ เพราะเป็นการทดสอบว่าประเทศไทยสามารถรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องที่เกิดขึ้นหลังการฟื้นตัวจากวิกฤต กับความสามารถในการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง เพื่อก้าวไปสู่อีกระดับหนึ่งของการพัฒนาประชาธิปไตย และการสร้างกระบวนการทางการเมืองที่ชอบธรรมได้หรือไม่ หลังการปฏิรูปการปกครองในปี 2549

แต่นั้นเป็นเพียงคำถามเมื่อพิจารณาจากมุมมองภายในประเทศ ในมุมมองระหว่างประเทศแล้ว ประเทศไทยกำลังถูกทดสอบว่าจะสามารถยืนหยัดภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์อันเชี่ยวกรากได้หรือไม่ ในขณะที่ภาคเอกชนของไทยยังมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่จำกัดในเวทีโลก ภาคประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศกว่า 70-80% อยู่ในชนบท ซึ่งยังต้องเผชิญกับความยากจนข้นแค้น ค้อยการศึกษา ค้อยโอกาส

เราจะสามารถหาจุดสมดุลระหว่างโลกาภิวัตน์ (Globalization) กับชุมชนภิวัตน์ (Localization)

เราจะสร้างจุดแข็งและภูมิคุ้มกัน ในการรับมือกับโอกาสและภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจและการเมืองโลก เพื่อสร้างความมั่งคั่งของชาติอย่างยั่งยืนได้อย่างไร

การเปลี่ยนแปลงในภูมิทัศน์ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

กระแสโลกาภิวัตน์ถูกมองทั้งเป็นโลกของโอกาสและโลกของความเลวร้าย ไม่ว่าจะมองอย่างไร กระแสโลกาภิวัตน์ได้เปลี่ยนภูมิทัศน์โลกครอบคลุมทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาคอย่างน้อย 5 มิติด้วยกันคือ

- 1) การเปลี่ยนแปลงในภูมิรัฐศาสตร์โลก
- 2) การเปลี่ยนแปลงในการเงินโลก
- 3) การเปลี่ยนแปลงในการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ

4) การเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายการผลิตระหว่างประเทศ

และ 5) การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการดำเนินธุรกิจ

กระแสโลกาภิวัตน์เป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติของโลกที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทุกประเทศต้องเผชิญกับมัน เราคงไม่สามารถที่จะปิดประเทศเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากกระแสดังกล่าว ขณะเดียวกัน เราคงไม่สามารถที่จะเปิดประเทศอย่างเต็มที่ トラบใดที่เรายังไม่มีความพร้อม トラบใดที่เรายังไม่มีความคุ้มกันที่มากพอ

อย่างไรก็ดี เรายังขาดความรู้ความเข้าใจในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกระแสโลกาภิวัตน์ กับการสร้างความมั่นคงของชาติ ความรู้ความเข้าใจนี้ มีความสำคัญต่อการกำหนดกรอบนโยบาย รูปแบบการบริหารจัดการ และแนวทางปฏิบัติทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างความมั่นคงที่ยั่งยืน ภายใต้พลวัตที่เปลี่ยนแปลงไปในเวทีโลก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นทั้งกรอบความคิดและแนวทางปฏิบัติ เป็นทั้งวิถีชีวิตและวิถีการทำงานที่ตระหนักถึง การพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์ ไปพร้อมๆ กับ การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ในทิศทางที่รังสรรค์และธำรงไว้ซึ่ง อารยธรรมของมนุษยชาติ

องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์คือ ความรู้ คุณธรรม และความเพียร ซึ่งทั้งสามปัจจัยนี้ต้องพัฒนาไปด้วยกันอย่างสมดุล เพราะคนที่มีความพากเพียรแต่ไม่มีความรู้นั้น อาจจะถูกจัดว่าเป็นพวก Work Hard แต่ไม่ Smart ส่วนคนที่มีความรู้มีคุณธรรมแต่ไม่มีความเพียรนั้น เป็นพวกเพื่อฝันไม่สามารถทำอะไรที่คิดอ่านไว้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้

การมี ความรู้ คุณธรรม และความเพียร เป็นบ่อเกิดของการมีเหตุมีผล

แต่อย่างที่ทราบกันดี ปฏิสัมพันธ์หลายอย่างในสังคมนั้นเป็น "Social Dilemma" ที่มักจะเป็นการเผชิญหน้าระหว่างทางเลือกที่เป็น Short Term Gain/Long Term Loss กับ Short Term Loss/Long Term Gain ทางเลือกที่เป็น Short Term Gain/Long Term Loss ส่วนใหญ่เป็นแนวทางการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน ในขณะที่ Short Term Loss/Long Term Gain ส่วนใหญ่เป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวอย่าง ทางเลือกที่เป็น Social Dilemma ที่เป็น Short Term Gain/Long Term Loss มีอยู่มากมาย ตัวอย่างเช่นการเน้นแต่จำนวนนักท่องเที่ยว โดยไม่ได้พิจารณาในเชิงคุณภาพ หรือไม่มีมาตรการรองรับที่เพียงพอ ทำให้สิ่งแวดล้อมต่างๆ ถูกทำลายลง

หรือการเน้นการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในเชิงปริมาณ เพียงเพื่อต้องการเม็ดเงินและการสร้างงาน โดยไม่ได้พิจารณาคุณภาพของการลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี การปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรมในประเทศ เป็นต้น

ส่วนทางเลือกแบบ Short Term Gain/Long Term Loss นั้นส่วนใหญ่เป็นแนวทางการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน เพราะเป็นการหยิบยืมประโยชน์ที่ควรเกิดขึ้นในอนาคตมาใช้ในปัจจุบัน ในขณะที่ผลก่อกวนหรือสิ่งที่จะต้องทำในปัจจุบันออกไปให้เกิดขึ้นในอนาคตแทน

ในทางตรงกันข้าม ทางเลือกแบบ Short Term Loss/Long Term Gain ส่วนใหญ่เป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวอย่างเช่น การรณรงค์การเลิกสูบบุหรี่ หรือดื่มเหล้า โดย สสส. ที่กลุ่มเป้าหมายจะต้องอดทนในระยะแรกเริ่ม แต่เมื่อลด ละ เลิกสำเร็จ ประโยชน์ก็จะตกกับกลุ่มเป้าหมายเอง การส่งเสริมการส่งออกไปพร้อมๆ กับการทดแทนนำเข้า การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอย่างจริงจัง โดยการลงทุนในการวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรมและการยกระดับสมรรถนะของทุนมนุษย์ในองค์กรภาคเอกชน เป็นต้น

ฉะนั้น การมี ความรู้ จะทำให้เราสามารถประเมินได้ว่าทางเลือกใดเป็น Short Term Gain/Long Term Loss ทางเลือกใดเป็น Short Term Loss/Long Term Gain

การมีคุณธรรม ทำให้เราประมาณผลกระทบและลูกคิดตามของแต่ละทางเลือก แล้วตัดสินใจในทางเลือกที่จะเกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายมากที่สุด กระทบกับผู้อื่นน้อยที่สุด การมี ความเพียร ทำให้เกิดความมุ่งมั่น อดทน อดกลั้น เพื่อผลักดันให้ทางเลือกที่ดีที่สุดนั้นเกิดผลสัมฤทธิ์โดยเร็ว

เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์

ในขณะที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายระหว่างการสร้างความมั่นคงของชาติกับกระแสโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นระหว่างอธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ กับผลประโยชน์ร่วม การแข่งขัน และการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในประชาคมโลก หรือระหว่างการเคารพอัดตลกหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดขึ้นโดยประชาคมโลก กับการมีอิสระในการกำหนดทิศทางการนโยบายและยุทธศาสตร์ ของประเทศไทย

ในระดับหนึ่ง

ปัญหาท้าทายเหล่านี้จะไม่ไ้ประเด็นอีกต่อไป เมื่อน้อมรับเอาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

โดยแก่นของเศรษฐกิจพอเพียง นั้นเน้นการใช้ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และภูมิคุ้มกัน มาบริหาร ความสมดุลในปัจจัยต่างๆ ที่ดูเหมือนจะขัดแย้งกัน ที่ดูเหมือนจะต้องเลือกให้สามารถมาอยู่ด้วยกันใน ลักษณะที่เสริมกัน เติมเต็มซึ่งกันและกัน เพราะความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกัน และความมีเหตุมีผล ก่อให้เกิดดุลยภาพเชิงพลวัตที่ประสานสอดคล้องระหว่าง โลกภายนอกกับโลกภายในได้อย่างลงตัว

เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นทั้งแนวทางและแนวปฏิบัติ ในการขับเคลื่อนประเทศไทยในท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และภูมิคุ้มกัน จะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของปัจเจกบุคคล จะเป็น องค์ประกอบที่สำคัญขององค์กร และจะเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญของประเทศ ที่จะทำให้พวกเราอยู่อย่างมี ศักดิ์ศรีเติมเต็มศักยภาพ ประสานสมานฉันท์

และก่อเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ท่ามกลางกระแสอันเชี่ยวกรากของ โลกาภิวัตน์ที่ต้องเผชิญอยู่เฉกเช่นใน ปัจจุบัน

หน้า 7<